

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

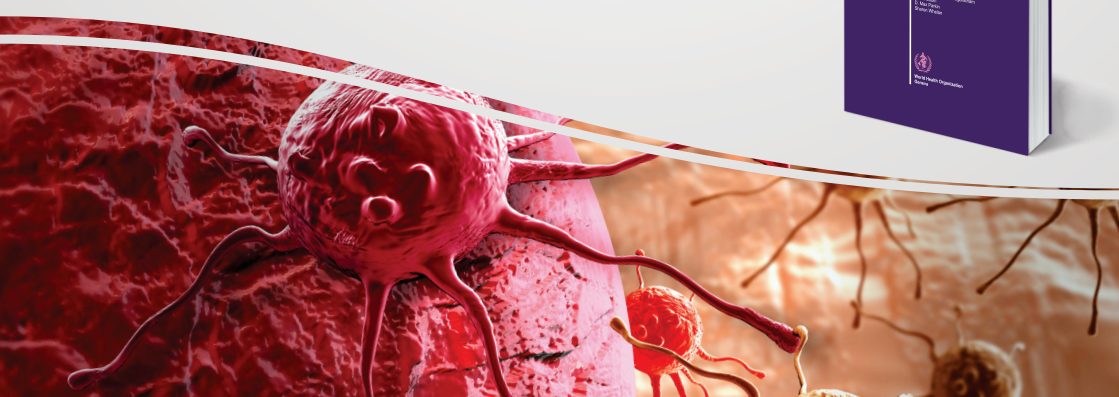
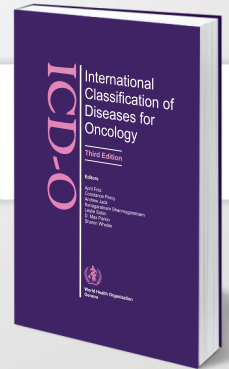
Onkoloji Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatı nədir?

Onkoloji Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatı (XBT-O) 35 ildən artıq müddətdir ki, onkoloji xidmət mərkəzlərində törəmənin lokalizasiyasını (topoqrafiyasını) və histoloji xüsusiyyətlərini (morfologiyasını) kodlaşdırmaq üçün istifadə edilir. Qeyd olunan məlumatlar əsasən histopatoloji müayinəyə dair çıxarışdan götürülür.

İlk dəfə 1976-cı ildə dərc edildikdən sonra XBT-O yenitörəmələrin yekun təsnifatı üçün beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmişdir. Bu təsnifat dünyada bədxassəli xəstəliklər üzrə xəstələnmə və sağqalma göstəricilərinin qeydiyyatı məqsədilə onkoloji xidmət sahələrində tətbiq olunur və əldə olunan məlumatlar onkoloji xəstəliklərə nəzarət, tədqiqat işləri, müalicənin planlaşdırılması və səhiyyə iqtisadiyyatı üçün istifadə edilir.

XBT-O-da yenitörəmələrin təsnifatı Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı/Xərçəng Xəstəliklərinin Tədqiqatı üzrə Beynəlxalq Agentlik (ÜST/BXXTA) tərəfindən verilən "Şişlərin təsnifatı"na uyğun gəlir. XBT-O müxtəlif ölkələrin mütəxəssisləri sıralarından yaradılmış razılaşma qrupları tərəfindən hazırlanır və beləliklə, burada verilən təsnifat ən yüksək səviyyəli sübut və rəylər əsasında formalaşdırılır.

Onkoloji Xəstəliklərin Beynəlxalq Təsnifatının
ikinci nəşri 1990-cı ildə, üçüncü nəşri (XBT-O-3) isə
2000-ci ildə çap edilmişdir.

XBT-O-3 təsnifat sisteminin tətbiqi

XBT-O yenitörəmələrin həm topoqrafik, həm də morfoloji xüsusiyyətlərini təsvir etmək üçün nəzərdə tutulmuş kodlaşdırma sisteminə malik olan ikiqat təsnifat sistemidir.

- Topoqrafik kod şişin yarandığı və ya onun mənşəyini təşkil edən anatomik nəhiyəni (və ya orqan sistemini) təsvir edir. Burada "Xəstəliklərin Beynəlxalq Statistik Təsnifatı və Sağlamlıqla Əlaqədar Problemlər"-in 10-cu nəşrinin (XBT-10) II bölməsində verilən kateqoriyalarla eyni kateqoriyalar istifadə edilir, lakin bəzi kodlar bir-birindən fərqlənir. Kodun əvvəlində həmişə "C" hərfi, bundan sonra üçrəqəmli kod olur. Bunlardan ilk ikisi törəmənin yerləşmə yerini, nöqtədən sonra gələn üçüncü rəqəm isə subnəhiyəni bildirir. Məsələn, C18.4-də 18 rəqəmi nəhiyənin çənərbə bağırsaq, 4 isə subnəhiyənin köndələn çənərbə bağırsaq olduğunu bildirir.
- Morfoloji kod şiş hüceyrəsinin növünü (və ya histologiyasını) və bioloji davranışını (bədxassəli və ya xoşxassəli) təsvir edir. Bu kod şiş hüceyrəsinin növü və ya histologiyasını təsvir edən dörd rəqəmdən və şişin davranışını bildiren bir rəqəmdən təşkil olunmuşdur. İlk dörd rəqəm sonrakı rəqəmdən (şişin davranışını bildiren) kəsr (/) işarəsi ilə ayrılır. Davranış kodu 0 (xoşxassəli), 1 (dəqiq-ləşdirilməmiş davranışlı), 2 (in situ karsinoma), 3 (bədxassəli, birincili nəhiyə), 6 (bədxassəli, metastaz) və ya 9 (bədxassəli, birincili və ya metastatik olduğu məlum olmayan) ola bilər.

XBT-O-3 histoloji nəticələr əsasında törəmənin topoqrafiya və morfolojiyası barədə məlumatların kodlaşdırılması məqsədilə onkoloji xəstələrin registr sistemlərində istifadə edilir. Azərbaycanda XBT-O-3 təsnifat sistemi ilk dəfə Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi ilə Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi tərəfindən birgə yaradılmış Onkoloji Xəstəliklərin Milli Registrində (kansər registri) tətbiq olunmağa başlamışdır.

Vərəqə "Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin 2014-2020-ci illər üçün Strateji Planı üzrə Fəaliyyət Planı"na uyğun olaraq Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzi tərəfindən hazırlanmış və çap edilmişdir. Vərəqənin mətni Səhiyyə Nazirliyinin Milli Onkologiya Mərkəzi ilə razılaşdırılmışdır.

◀ Bakı, AZ1122, Zərdəbi küç., 96

☎ 431 12 72 📠 430 52 85 ✉ office@isim.az

🌐 www.isim.az